

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 13. september 2024
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Cecilie Helene Brok
Pedersen
Sagsnr.: 2024-08681
Dok.: 3359556

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål P fra Folketingets Udenrigsudvalg

Samrådsspørgsmål P:

Kan ministrene bekræfte, at Terma over for myndighederne har oplyst, at Israel er potentiel slutbruger af danske våbendele til F-35-kampflyprogrammet, som virksomheden har søgt og fået eksporttilladelse til, som det fremgår af artikel i Information "Israel stod i papirerne, da Danmark godkendte eksport af dele til kampfly" den 26. juni 2024? Vil ministrene endvidere redegøre for, hvordan dette stemmer overens med de oplysninger, som ministrene gav under åbent samråd L i Udenrigsudvalget den 17. juni 2024, hvor ministrene oplyste, at "der er ikke siden den 1. januar tildelt nogen våbentilladelser, hvor Israel har været kendt slutbruger på nogen produkter", herunder om ministrenes svar giver et retvisende billede af sagen i lyset af disse for offentligheden nye oplysninger? Vil ministrene desuden redegøre for, hvorvidt det faktum at Terma har oplyst, at Israel er en potentiel slutbruger af dansk våbeneksport, således burde have ført til afslag på ansøgning om våbeneksport jf. regeringens "meget restriktive" tilgang til våbeneksport til Israel samt Danmarks internationale forpligtelser i henhold til FN's våbenhandelstraktat og EU's regler?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Pertou Mach (EL).

Svar:

Tak for spørgsmålet – og for muligheden for endnu en gang at drøfte emnet om eksport af militært udstyr.

Vi har tidligere drøftet de generelle rammer for Rigspolitiets udstedelse af tilladelser til eksport af militært udstyr. I dag vil jeg fokusere på de tre konkrete sager, der henvises til i samrådsspørgsmålet.

Jeg vil starte med at redegøre for, hvad begrebet ”slutbruger” dækker over, når Rigspolitiet behandler sager om eksport af militært udstyr. Herefter vil jeg gennemgå de væsentligste sagsskridt i Rigspolitiets sagsbehandling i de tre konkrete sager.

[Slutbrugerbegrebet]

Vi starter med begrebet ”kendt slutbruger”.

Der skal i en ansøgning om eksport af militært udstyr fremgå **oplysninger om slutbrugeren, hvis denne er kendt** på ansøgningstidspunktet. Det skal også fremgå, hvis produktet skal indgå i et andet slutprodukt.

Hvad angår slutbrugerbegrebet, er der altså **kun to muligheder**, når Rigspolitiet modtager en ansøgning:

1. Der findes en konkret kendt slutbruger eller
2. Slutbrugeren er ukendt

I sager, hvor slutbrugeren er ukendt, vil Rigspolitiet og Udenrigsministeriet behandle ansøgningen med udgangspunkt i modtagerlandet. Og det følger af Danmarks internationale forpligtelser, at der i vurderingen af modtagerlandet tages udgangspunkt i kriterierne i Rådets fælles holdning, herunder en vurdering af risikoen for, at militærudstyret reeksporteres til uønskede bestemmelsessteder, og af modtagerlandets evne til at føre en effektiv eksportkontrol.

Det er en del af den udenrigs- og sikkerhedspolitisk vurdering, som Udenrigsministeriet foretager. Derfor vil jeg overlade det til udenrigsministeren at fortælle nærmere herom.

I forhold til Rigspolitikets sagsbehandling, så er der også sager, hvor der under sagsbehandlingen opstår tvivl om, hvorvidt der er en konkret kendt slutbruger. Her vil

Rigspolitiet kontakte ansøgeren og spørge til, om ansøgeren er bekendt med konkrete slutbrugere.

Hvis ansøgeren bliver bekendt med en slutbruger inden ansøgningen er færdigbehandlet, skal ansøgeren oplyse det til Rigspolitiet.

Og så vil jeg gerne understrege, at oplysningerne i ansøgninger om eksport af militært udstyr gives under strafansvar [straffelovens § 163].

[De tre konkrete sager]

Nu vil jeg komme nærmere ind på de tre konkrete sager, der henvises til i Informations artikel.

Rigspolitiet har oplyst, at der er tale om tre ansøgninger fra Terma, som Rigspolitiet modtog henholdsvis den 30. november 2023 og den 16. januar 2024.

Om indholdet af ansøgningerne har Rigspolitiet oplyst, at ansøgningen fra den 30. november 2023 drejede sig om tilladelse til eksport af udstyr til F-35-fly. Modtageren var her et nordeuropæisk land med henblik på videreeksport til USA. Der var tale om udstyr, som ikke i sig selv kan anses for dødbringende materiel.

De to ansøgninger, som Rigspolitiet modtog den 16. januar 2024, drejede sig om eksport til USA af ikke-dødbringende udstyr og udstyrsdele til F-35-programmet.

Endvidere indeholdt alle tre ansøgninger en skriftlig erklæring på tro og love fra ansøgeren om, at det pågældende vareparti kun vil blive afsendt til den anførte modtager. Ansøgningerne indeholdt desuden en erklæring om, at ansøgeren var bekendt med, at afgivelse af urigtige oplysninger medfører strafansvar.

[Oplysninger om slutbruger i de tre konkrete sager]

Der spørges i samrådsspørgsmålet til, om det er korrekt, at Terma over for myndighederne har oplyst, at Israel er potentiel slutbruger af danske våbendele til F-35-kampflyprogrammet, som virksomheden har søgt og fået eksporttilladelse til.

Rigspolitiet har oplyst, at følgende tekst fremgår af Termas ansøgninger af 16. januar 2024 – og jeg citerer:

”Vi er ikke i besiddelse af information om, hvem der konkret vil ende som slutbruger af de konkrete fly, som

Lockheed Martin producerer, og som de enkelte Terma-leverancer måtte ende med at indgå i. Den endelige slutbruger af de dele, Terma leverer ind til flyprogrammet, tilhører således kredsen af slutbrugere af flyet, dvs. enten det amerikanske forsvar eller de allierede lande, herunder Danmark, som den amerikanske regering måtte vælge at sælge flyet til.”
Citat slut.

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at slutbrugeren i ansøgningen af 30. november 2023 var producenten af flyene.

Rigspolitiet rettede derfor henvendelse til Terma med spørgsmål om, hvorvidt Terma var bekendt med konkrete slutbrugere af de F-35-fly, som de angivne produkter skulle indgå i.

Terma besvarede henvendelsen med en beskrivelse, der var identisk med den, jeg citerede før. Terma oplyste altså, at virksomheden ikke var i besiddelse af information om, hvem der **konkret** ville ende som slutbruger af de konkrete fly, men kun om at den endelige slutbruger tilhører F-35-kredsen – altså enten det

amerikanske forsvar eller de allierede lande, herunder Danmark.

Hertil vil jeg gerne bemærke – og det har jeg også sagt ved tidligere lejligheder: Danske virksomheders eksport til F-35-programmet vil i praksis ofte foregå med USA som modtager.

Det skyldes, at det på ansøgningstidspunktet ofte ikke er kendt for den danske virksomhed, hvilke F-35-partner- eller brugerlande det færdige produkt med det eksporterede udstyr eventuelt skal videresælges til.

[Høring af Udenrigsministeriet i de tre sager]

Rigspolitiets næste trin i sagsbehandlingen var høring af Udenrigsministeriet. Høringerne blev sendt afsted i februar og marts 2024.

Som det tidligere er blevet oplyst, så er konkrete ansøgninger om eksport til bl.a. USA omfattet af den rammevurdering, som Udenrigsministeriet har udarbejdet til brug for ansøgninger om eksporttilladelse til modtager- og slutbrugerlande inden for EU, EFTA og NATO med undtagelse af Tyrkiet.

Udenrigsministeriet opfordrede imidlertid medio februar 2024 Rigspolitiet til i relevant omfang at høre Udenrigsministeriet om konkrete ansøgninger om eksport af dele til F-35-fly fra Danmark.

Udenrigsministeriet har oplyst, at opfordringen sker i lyset af den helt særlige og alvorlige situation i Israel og Palæstina, der kan ændre sig fra dag-til-dag. Formålet er netop at sikre, at de enkelte udførsler til F-35 er omfattet af rammevurderingen, og denne hele tiden er aktuel, og dermed, at betingelserne for udførsel til F-35-programmet forsat er opfyldt.

Rigspolitiet har på den baggrund oplyst, at Rigspolitiet siden medio februar 2024 har anmodet Udenrigsministeriet om en udtalelse i sager, der vedrører udstyr, som skal indgå i F-35-programmet.

Den 23. februar 2024 sendte Udenrigsministeriet sit svar på høringen vedrørende ansøgningen af 30. november 2023.

Udenrigsministeriet oplyste, at sagen var omfattet af den udenrigs- og sikkerhedspolitiske rammevurdering for EU-, EFTA- og NATO-lande. Udenrigsministeriet fandt

på den baggrund ikke anledning til at udtale sig imod at imødekomme ansøgningen om tilladelse til eksport.

Udenrigsministeriet oplyste den 14. marts 2024 det samme i forhold til de to ansøgninger af 16. januar 2024.

Udenrigsministeriet udtalte sig ikke imod at imødekomme ansøgningerne i de tre sager. Derudover vurderede Rigspolitiet, at betingelserne i øvrigt var opfyldt for at meddele tilladelse til eksport.

Rigspolitiet udstedte derfor tilladelserne henholdsvis den 27. februar 2024 og den 8. maj 2024.

[Afrunding]

Som afslutning vil jeg blot gentage, at Israel ikke er ”kendt slutbruger” i nogen af de tre sager. Rigspolitiet har derfor i sagsbehandlingen af ansøgningerne i overensstemmelse med praksis lagt til grund, at slutbrugeren var ukendt.

De tre sager ændrer altså ikke ved, at det er korrekt, at Rigspolitiet ikke siden den 1. januar 2024 har meddelt tilladelse til permanent udførsel af militært udstyr, hvor

Israel har været anført som modtagerland eller kendt slutbrugerland.

Tak for ordet, som jeg nu vil give videre til udenrigsministeren.